

Tgi cusa in t-shirt per 30 raps?

La cusunza en Rumenia...

DA CLAUDIA CADRUVI / ANR

■ **E tgi cumpra il medem T-shirt per 100 francs? Il consument en Svizra. I sa tracta dal tricot da la squadra naziunala svizra. Tenor CCC vegn quest tricot produci en Rumenia per pajas pauprettas.** Mo anc dus mais e lura cumenza il campiunadi mundial da ballape. La fevra crescha. E cun la fevra crescha l'appetit da l'industria sin bels gudogns. En las butias da sport s'emplan mantuns da t-shirts cun ils emblems da las squardas naziunals. E bunamain mintga gronda fatschenta da vestgadira ha ina collecziun speziala en vista al grond eveniment.

Ils pli fidaivels fans da la squadra naziunala na sa cuntentan sa chapescha betg cun in simpel t-shirt da mangola. Na. Per in vair fan datti sulet ina pussaivladad: Il tricot original da la squadra naziunala. In vair fan s'empira era dals tschient francs ch'el sto metter sin maisa per sia cumpra.

Ma tge pensa in fan, sch'el sa che la cusunza che ha fabricat il tricot vegn pajada miserabel? Sulet 30 raps dals 100 francs obtegna la cusunza che ha fabricat il tricot. Quai na lascha probabel fraid nagin, gnanca ils fans ils pli chalarads.

Ina calculaziun realistica

Las cusunzas en Rumenia lavuran en ina ritscha da produenziun da radund 50 lavureras. Mintgina cusa ina part speziala dal tricot. Ina cusunza s'occupa da la mongia, la proxima fa il culier, in'altra fa il trapitg ed uschia vinavant. Sin quella moda vegnan producids millis tricots entaifer in di.

La Clean-Clothes-Campaign (CCC)

Il nov flyer da la CCC declera tgi ch'obtegna quants daners.

MAD

ha quintà ora quant che las cusunzas rumenas gudognan cun cuser ils tricots da la squadra naziunala. En vista al campiunadi mundial, ed en vista a las grondas fatschentas cun vestgadira, ha la CCC uss fatg enconuscent il resultat. Plirs producents hajan sincerà che las calculaziuns da CCC sajan realistics, di *Stefan Indermühle*, il pledader da CCC.

Nagina invitaziun en la Rumenia

Perquai che la CCC ha lantschà ina gronda campagna pertutgant ils tricots da la squadra naziunala ha la firma da Puma reagì. Puma di che las cifras da CCC na constettian betg e che las pajas sajan pli autas.

Fin uss na haja Puma dentant mess naginas cifras concretas e mussaments sin maisa, di *Indermühle*. CCC haja fatg amogna da vegnir a visitar ils lieus da fabricaziun en Rumenia. Ma fin uss na haja Puma betg envidà la CCC. *Indermühle* sa dumonda perquai, sche las pajas da las cusunzas en Rumenia sajan forsà anc pli bassas che quai che CCC haja quintà ora.

Il squitsch sin la reputaziun

Ma tge duain ils fans da la squadra naziunala uss far? Duain els boicottar Puma e desister da cumprar il tricot original? La CCC refusa boicots ed emprova da far squitsch sin altra moda: Las fir-

mas da marca èn avisadas sin ina buna reputaziun. Sch'i exista il privel che la buna reputaziun va da la glatscha giu, agheschan las firmas.

Perquai porscha CCC sin sia pagina d'internet brevs da reclamaziun. Talas brevs po in consument u ina consumenta trametter a la firma da sia marca preferida per dumandar tge standards socials che vegnan resguardads en la produenziun.

Mintgatant lantschescha la CCC era acziuns da cartas postalas cun las qualas ils consuments «bumbardechan» las firmas. Cun ina tala acziun ha CCC per exempel cuntanschì che la firma da vestgadira suten Triumph ha desistì da sia fabricaziun a Burma, in pajais che stat sut in reschim militar repressiv.

Bunas notas

CCC fa era retschertgas. Tar l'ultima retschertga tar firmas svizras hai dà bunas e nauschas novas. Las pli bieras firmas hajan respundì a las dumondas da la retschertga e sajan cunscientas da la problematica. Quai è già ina buna nova.

Tuttina dettia quai be paucas firmas che sa stentan a moda verdaivla per bunas premissas en la produenziun da vestgadira.

Intgins buns exempels existan tuttina. En la broschura «Prêt-a-partager» dat CCC bunas notas a Calida e Switcher. Plinavant gjajan era Coop e Migros cun in bun exempel ordavant. Tar las interpresas da spediuziun obtegna Hess Natur las meglras notas.

www.cleanclothes.ch

Vestgadira da bio è savens «schubra»

Dapi il 1990 datti la CCC internaziunala, e dapi il 1999 fa era la CCC svizra adina puspè attent sin las paupras relaziuns en la fabricaziun da vestgadira.

CCC munta «clean clothes campaign» e vul dir: campagna per vestgadira schubra. Cun vestgadira schubra manegia CCC cuntant las relaziuns da lavur da las cusunzas e tessunzas. En pajais dal Terz mund sesan milliuns lavureras davos maschinas da cuser e da taiser. Lur pajais na tanschan savens gnanca per l'atgna existenza, nundir per nutrir ina famiglia. CCC vul cuntanscher che las firmas da vestgadira s'obligheschan da te-

gnair en standards pertutgant la paja, il temp da lavur ed il dretg da las lavureras da s'organisar.

CCC ha edì quest onn «Die Etikette der Kleider – Unternehmensethik in der Bekleidungsindustrie». La broschura purtatescha 27 firmas e musa las fermezzas e flavlezzas da la bransch da moda.

Cuntant firmas che vendan vestgadira da mangola biologica prendan era a pèz las directivas dals standards socials. Sch'ins cumpra pia vestgadira tar Helvetas, Panda e Remei SA, na fan ins betg sulet insatge per in schuber ambient, mabain sustegna per il solit era bunas cundiziuns da lavur.